

MONGOLŠTÍ NOMÁDI: ZÁKAZY A PŘÍRODNÍ KULTY.

Tabuizované jevy a jejich jazyková vyjádření

Předložená práce se pohybuje na rozhraní tří disciplín – etnologie, lingvistiky

a mongolistiky. Zabývá se studiem tabuizovaných oblastí života mongolských pastevců, spojených především s uctíváním přírodních kultů, a některých důležitých kognitivních modelů, užívaných napříč kulturou. Jádrem je rozbor materiálu nasbíraného během opakovaného terénního výzkumu, založeného na zaznamenávání jazykových projevů mluvčích a zúčastněném pozorování autorky. Zákazy (tabu), které hrají roli v každodenním životě pastevce v mongolské stepi, vycházejí především ze vztahu člověka a přírody, která ho obklopuje. Cílem práce je objasnit, jak je systematická zákazů (ceeriin yos) ukotvena v pojmovém systému. Přitom je kladen velký důraz na kontext celé mongolské pastevecké kultury.

Významnou složku metodologie představuje přístup kognitivně-lingvistický, systematický rozbor výrazů, jež jsou chápány metaforicky. Popis konkrétních příhod zaznamenaných v terénním deníku pak umožňuje pochopit některé vazby pojmových struktur a vykreslit kontext kultury a lidského chování v každodenní praxi. Jádrem práce je metaforický rozbor pojmů ŽITÍ, MYŠLENKY a HNĚV, zaměřující se na několik kognitivních modelů, skrz které se daným pojmům v mongolské kultuře rozumí. Rozbor potvrzuje předpoklad, že některé konceptualizace u mongolských pastevců se shodují s těmi v západní kultuře – především ty, které jsou založeny na fyziologii člověka - a některé se liší - ty závislé na kulturním kontextu.

V kultuře mongolských pastevců dodávají životu konkrétního člověka koherenci typické zkušenostní gestaly, s tím, že jej pojímá jako JÍZDU (YAVAH), především